

γων τους — με τις οποίες εκφράζεται η βούληση του ποιητή,²¹ όταν ταξινομεί το έργο του — δεδομένου ότι ελάχιστες συλλογές ποιημάτων τους έχουν εκδοθεί. Το έργο, μάλιστα, των σημαντικότερων εξ αυτών αργεί να συγκεντρωθεί, για διάφορες αιτίες. Συνεπώς, για πραγματικούς λόγους,²² επιβάλλεται να τους παρακολουθήσουμε και στις δημοσιεύσεις τους στα έντυπα της εποχής, κυρίως στα λογοτεχνικά περιοδικά, κάποια από τα οποία αντιπροσωπεύουν συλλογικές εκδηλώσεις που αποτυπώνουν συγγένειες κλίματος ή αποδίδουν τη δυνατότητα συνύπαρξης και συμπόρευσης των συγγραφέων, συνθήκες που συνεπάγονται και αλληλοεκτιμήσεις — κριτήριο πρόσληψης. Επιπλέον, και το σημαντικότερο, οι δημοσιεύσεις σε περιοδικά βρίσκονται, συνήθως, πλησιέστερα στον χρόνο δημιουργίας του έργου και ενδεχομένως αποτυπώνουν τον χρόνο γένεσης της 'ιδέας του ποιήματος'. Ωστόσο η συνύπαρξη των ποιητών στο ίδιο έντυπο δεν είναι ισοδύναμη. Μπορεί να συνυπάρχουν έργα που η μεταγενέστερη προοπτική να τα θεωρεί ασύμβατα. Κάποτε εκτιμάται ότι η δημοσίευση ενός ποιήματος ή ενός συνόλου ποιημάτων αποτελεί εκδοτικό γεγονός, ενώ συχνά —κατά τις μεταγενέστερες εκτιμήσεις— μάς είναι αδιάφορο, όπως διαπιστώνομε για κάποια τουλάχιστον από τα ποιήματα που δημοσιεύθηκαν σε περιοδικά, εκείνα, και όχι μόνο, τα χρόνια. Ας ανοίξομε όμως τους σχετικούς φακέλους.

ΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ

Τα περιοδικά που μπορούμε να ερευνήσουμε για να σχηματίσουμε την εικόνα των ζυμώσεων της εποχής, και τα οποία κυκλοφορούν αυτά τα χρόνια, είναι τα ακόλουθα, κρίνοντας από την ύλη που μελέτησα, μάλλον 'αξιολογώντας ποσοτικά': δηλαδή η πυκνότητα των συνεργασιών και η γενική ποιότητα της ύλης τους, έπειθαν για την αντιπροσωπευτικότητά τους. Αν και τα παραλείπομενα έντυπα θα πρόσθεταν κάποια ακόμη

21. Η σειρά —χρονολογική ή θεματική ή κατηγορίας— της τοποθέτησης των ποιημάτων σε μια έκδοση, σύναξη έργων, δημιουργεί ένα προηγούμενο ερευνητικό πεδίο για τον αναγνώστη ή/και τον κριτικό. Βεβαίως υπάρχει και η περίπτωση της χρονικής σειράς, ώστε να μας δίνεται η εικόνα του έργου («εν προόδω»), αλλά η σημασία της εκδοχής αυτής αφορά μάλλον σε έργα υψηλής στάθμης ή ειδικής κατηγορίας. Νομίζω, πάντως, ότι δεν υπάρχει απόλυτος 'τρόπος' που να ισχύει για όλες τις κατηγορίες ποιητών, ώστε να βοηθά στη μελέτη του έργου τους.

22. Αρκεί να σκεφθούμε πόσο καθυστερημένα συγκεντρώσαν την ώριμη ποίησή τους οι: Σικελιανός, Καζαντζάκης, Βάρναλης, Αυγέρης.

